

การศึกษาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหา
การออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
A Study of the Causes and Solutions for
Undergraduate Student Dropout in the Faculty
Group of Science and Technology, Suranaree
University of Technology

พีระศักดิ์ วงศ์อภิชาติ^{1*} อภิญญา ลิ้มสุวัฒน์¹ และ ศิริรัฐ คชนนท์พงศ์¹
Peerasak Wongapichat^{1*}, Apinya Limsuwat¹ and Sirirat Kachanpong¹

¹ ศูนย์บริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา 30000

¹ The Center for Educational Services, Suranaree University of Technology, Nakhon Ratchasima 30000

*Corresponding author: peerasak@gmail.com

Received: April 4, 2024; Revised: September 6, 2024; Accepted: September 16, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในกลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษารอพินิจที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 1.80 จำนวน 14 คน นักศึกษาปกติทั่วไปที่มีเกรดเฉลี่ยมากกว่า 1.80 จำนวน 42 คน และอาจารย์ประจำสำนักวิชาจำนวน 24 คน วิธีการวิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าสาเหตุหลักของการออกกลางคันเกิดจากตัวนักศึกษาเอง ได้แก่ การขาดความตั้งใจเรียน และปัญหาส่วนตัว ปัจจัยรองคือปัญหาด้านครอบครัว เช่น การสนับสนุนทางการเงินไม่เพียงพอ

หรือการถูกบังคับให้เรียนในสาขาที่ไม่ชอบ รวมถึงปัจจัยด้านการเรียนการสอนที่ทำให้เนื้อหาบางวิชาไม่น่าสนใจหรืออาจารย์สอนไม่เข้าใจ นอกจากนี้ยังพบว่าผลการสัมภาษณ์นักศึกษากบติทั่วไป พบว่า นักศึกษาที่มีความเสี่ยงออกกลางคันมีสาเหตุหลักมาจากตัวนักศึกษาเอง ครอบครัว และการเรียนการสอนของอาจารย์ ในขณะที่อาจารย์ระบุว่าปัญหาหลักเกิดจากตัวนักศึกษา ครอบครัว และระบบของมหาวิทยาลัย เช่น ระบบการเรียน 3 ภาค และการขาดบุคลากรในการดูแลนักศึกษา แนวทางการแก้ปัญหาที่เสนอ ได้แก่ การพัฒนาระบบติดตามนักศึกษา การให้ความช่วยเหลือเฉพาะกลุ่ม การลดขนาดห้องเรียน การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ รวมถึงการปรับปรุงวิธีการสอนและการคัดเลือกนักศึกษาให้ได้คุณภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: ออกกลางคัน แนวทางการแก้ไขปัญหา สาเหตุ

Abstract

This research aims to investigate the factors contributing to the dropout rate among undergraduate students in the Faculty Group of Science and Technology at Suranaree University of Technology and to explore potential solutions. The study population includes 14 students on academic probation (GPA below 1.80), 42 regular students (GPA 1.80 and above), and 24 faculty members. In-depth interviews were conducted to collect data, which was then categorized and analyzed using content analysis. The findings revealed that the primary reasons for student dropout were student-related factors such as lack of motivation and personal issues. Secondary factors included family-related problems, such as insufficient financial support and parental pressure to study in an undesired field. Additionally, instructional factors, such as uninteresting course content or ineffective teaching methods, contributed to the dropout rate. Furthermore, interviews with regular students indicated that students at risk of dropping out faced similar challenges related to personal factors, family issues, and teaching methods. Faculty members, on the other hand, attributed the problem primarily to student and family factors, as well as systemic issues within the university, including the three-semester system and inadequate student support services. To address these issues, the following recommendations were proposed: developing a student monitoring system, providing targeted support for at-risk students, reducing class sizes, fostering stronger student-teacher

relationships, improving teaching methods, and enhancing the student recruitment process to attract more qualified applicants.

Keywords: Drop out, Solution, Cause

บทนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งแรกของประเทศไทย มีระบบบริหารงานที่แตกต่างจากระบบราชการ เป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มุ่งจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และผลิตบุคลากร ชั้นสูงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในปัจจุบัน ประกอบด้วย 8 สำนักวิชา ได้แก่ 1) วิทยาศาสตร์ 2) เทคโนโลยีสังคม 3) เทคโนโลยีการเกษตร 4) วิศวกรรมศาสตร์ 5) แพทยศาสตร์ 6) พยาบาลศาสตร์ 7) ทันตแพทยศาสตร์ และ 8) สาธารณสุขศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับสูงที่สอดคล้องตรงกับความต้องการพัฒนาประเทศในทุกด้าน และให้เกิดการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนในส่วนภูมิภาคที่มีศักยภาพแต่พลาดโอกาสหรือมีโอกาสน้อยในการเข้าศึกษาสถาบันอุดมศึกษาได้เข้ามาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึง (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2561)

การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยฯ เป็นระบบเรียกเก็บหน่วยกิตแบบไตรภาค (Trimester) ในปีการศึกษาหนึ่งมี 3 ภาคการศึกษา แต่ละภาคการศึกษามีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์ ซึ่งช่วยให้นักศึกษาใช้เวลาในการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดสหกิจศึกษาให้นักศึกษาใช้เวลาปฏิบัติงานในสถานประกอบการได้อย่างเต็มที่ต่อเนื่อง และมีเวลาในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลผลการดำเนินงานตามมติของสภามหาวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปี พ.ศ. 2562–2563 เรื่อง สถิติอัตราการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ภาคการศึกษาที่ 3/2562 พบว่า มีจำนวนนักศึกษาออกกลางคันประมาณร้อยละ 4.33 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ซึ่งนักศึกษาที่ออกกลางคัน คือนักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยสะสม GPAX ต่ำกว่า 1.50 หรือเมื่อเป็นนักศึกษาสถานภาพรอพินิจ (นักศึกษาที่มี GPAX ตั้งแต่ 1.50 ขึ้นไปแต่ไม่ถึง 1.80 ต่อเนื่องกัน 4 ภาคการศึกษา) (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2560)

ตารางที่ 1 นักศึกษาระดับปริญญาตรีพึงสภาพเนื่องจากผลการเรียน ณ ภาคการศึกษาที่ 3/2562 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สำนักวิชา	จำนวน นศ. ภาค 3/2562	จำนวนนักศึกษาออกกลางคัน ภาค 3/2562 (ปีที่เข้ารับการการศึกษา)								ร้อยละ
		2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	รวม	
วิทยาศาสตร์	303						3	2	5	1.65
เทคโนโลยีสังคม	1,125			3	1	10	31	9	54	4.80
เทคโนโลยีการเกษตร	784		1		4	8	27	10	50	6.38
วิศวกรรมศาสตร์	7,244	2	3	14	32	50	159	95	355	4.90
แพทยศาสตร์	457								0	0
พยาบาลศาสตร์	263								0	0
ทันตแพทยศาสตร์	149								0	0
สาธารณสุขศาสตร์	657					7		4	11	1.67
รวม	10,982	2	4	17	37	75	220	120	475	4.33

หมายเหตุ: นักศึกษาออกกลางคัน คือ นักศึกษาที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.5 และเป็นนักศึกษาสถาบันอาปรอพินิจที่มีแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.80 ต่อเนื่องกัน 4 ภาคการศึกษา

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่นักนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร และสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มีจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ออกกลางคันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.31 ของจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ออกกลางคันทั้งหมด

ตามมติของสภามหาวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปี พ.ศ. 2562–2563 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2560) จึงเห็นควรให้ศึกษาวิเคราะห์ถึงสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยความคาดหวังว่า เมื่อทราบถึงข้อเสนอแนะแล้วจะได้นำเสนอมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางช่วยเหลือหรือส่งเสริมนักศึกษา เพื่อลดอัตราการออกกลางคัน และลดการสูญเสียทรัพยากรต่าง ๆ ลงได้ รวมทั้งเป็นข้อมูลและข้อเสนอแนะแนวทางแก่นักวิชา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ในการวางแผนการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนให้นักศึกษามีการบริหารจัดการเวลาที่ดีและสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด ลดความสูญเปล่าทางการศึกษา และพัฒนาศักยภาพนักศึกษาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

แนวคิดที่ใช้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักศึกษา

การออกกลางคันของนักศึกษาเป็นปัญหาสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกต้องเผชิญ โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่ออธิบายปรากฏการณ์นี้

1.1 ทฤษฎีการออกกลางคันของ Vincent Tinto เป็นผู้นำเสนอทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการอธิบายกระบวนการออกกลางคันของนักศึกษา ทฤษฎีของ Tinto เน้นความสำคัญของการบูรณาการทางวิชาการและสังคมของนักศึกษาในสถาบันการศึกษา

โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ภูมิหลังของนักศึกษา รวมถึงสถานะทางครอบครัว คุณลักษณะส่วนบุคคล และประสบการณ์การศึกษาก่อนหน้านี้ 2) ความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายส่วนตัวและความมุ่งมั่นต่อสถาบัน 3) ประสบการณ์ในสถาบันด้านวิชาการและกิจกรรมนอกหลักสูตร 4) การบูรณาการทางวิชาการและทางสังคม Tinto อธิบายว่าการตัดสินใจออกกลางคันเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อนักศึกษาไม่สามารถบูรณาการตนเองเข้ากับสภาพแวดล้อมทางวิชาการและสังคมของสถาบันได้อย่างเพียงพอ (Tinto, 1993)

1.2 โมเดลการคงอยู่ของนักศึกษาของ John Bean และ Barbara Metzner ซึ่งได้พัฒนาโมเดลที่ขยายแนวคิดของ Tinto โดยเน้นที่นักศึกษานอกระบบและนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า โมเดลนี้ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกมากขึ้น เช่น ภาระทางการเงิน การสนับสนุนจากครอบครัว และโอกาสในการโอนย้ายสถาบัน (Bean & Metzner, 1985) ปัจจัยสำคัญในโมเดลนี้ประกอบด้วย 1) ตัวแปรพื้นหลัง อายุ เพศ เชื้อชาติ และภูมิหลังการศึกษา 2) ตัวแปรทางวิชาการ นิสัยการเรียนรู้ การให้คำปรึกษาทางวิชาการ และความแน่นอนของสาขาวิชา 3) ตัวแปรสิ่งแวดล้อม การเงิน ชั่วโมงการทำงาน และความรับผิดชอบต่อครอบครัว 3) ตัวแปรทางสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและคณาจารย์

1.3 ทฤษฎีแรงจูงใจในการคงอยู่ของ Alberto Cabrera และคณะ ได้นำเสนอทฤษฎีที่ผสมผสานแนวคิดของ Tinto และ Bean โดยเน้นความสำคัญของปัจจัยทางการเงินและการสนับสนุนจากครอบครัวในการตัดสินใจคงอยู่ของนักศึกษา (Cabrera, Nora, & Castaneda, 1992) ทฤษฎีนี้เสนอว่า การสนับสนุนทางการเงินมีผลโดยตรงต่อการบูรณาการทางวิชาการและสังคมของนักศึกษา การสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อความมุ่งมั่นในการศึกษาและการบูรณาการทางสังคมและปัจจัยทางการเงินและครอบครัวมีผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของนักศึกษาต่อประสบการณ์ในสถาบัน

1.4 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาของ Alexander Astin นำเสนอทฤษฎีที่เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมทางวิชาการและสังคมของสถาบัน โดยเสนอว่า การเรียนรู้และพัฒนาการของนักศึกษาเป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณและคุณภาพของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถาบัน และนักศึกษาที่มีส่วนร่วมมากในกิจกรรมของสถาบันมีแนวโน้มที่จะคงอยู่และประสบความสำเร็จในการศึกษามากกว่า (Astin, 1984)

2. นโยบายและมาตรการในการจัดการการออกกลางคัน

สถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกได้พัฒนานโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดอัตราการออกกลางคันและส่งเสริมความสำเร็จของนักศึกษา โดยมีแนวทางที่สำคัญดังนี้

2.1 การคัดกรองและสนับสนุนนักศึกษากลุ่มเสี่ยง การระบุและให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่มีความเสี่ยงสูงต่อการออกกลางคันเป็นมาตรการสำคัญ Tinto เสนอว่าสถาบันควรพัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การประเมินความพร้อมทางวิชาการก่อนเข้าศึกษา การติดตามผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง และการให้คำปรึกษาเชิงรุกสำหรับนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ (Tinto, 2012)

2.2 การพัฒนาโปรแกรมปรับพื้นฐานและเตรียมความพร้อม Cabrera, Miner & Milem (2013) พบว่าโปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษาช่วยเพิ่มอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ มาตรการนี้อาจรวมถึง การจัดค่ายปรับพื้นฐานทางวิชาการ การแนะนำทักษะการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา การสร้างเครือข่ายทางสังคมระหว่างนักศึกษาใหม่

2.3 การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน Kuh, Cruce, Shoup, Kinzie & Gonyea (2008) เน้นย้ำความสำคัญของการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในชั้นเรียน โดยเสนอแนะให้สถาบันส่งเสริม การใช้วิธีการสอนแบบ Active Learning การบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง

2.4 การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและพี่เลี้ยง Crisp & Cruz (2009) พบว่าระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและพี่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพสามารถเพิ่มอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาได้ โดยควรมีลักษณะดังนี้ การจัดคู่อาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาอย่างเหมาะสม การฝึกอบรมอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีทักษะในการให้คำปรึกษา การจัดระบบพี่เลี้ยงนักศึกษารุ่นพี่ (Peer Mentoring)

2.5 การสนับสนุนทางการเงิน Goldrick-Rab (2018) ชี้ให้เห็นว่าปัญหาทางการเงินเป็นสาเหตุสำคัญของการออกกลางคัน สถาบันจึงควรมีมาตรการสนับสนุนทางการเงิน เช่น การจัดสรรทุนการศึกษาอย่างเพียงพอและทั่วถึง การให้คำปรึกษาด้านการวางแผนทางการเงิน การจัดหางานพิเศษในมหาวิทยาลัยสำหรับนักศึกษา

2.6 การส่งเสริมการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรม Museus (2014) เสนอว่าการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมช่วยลดอัตราการออกกลางคันได้ โดยมีแนวทางดังนี้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การฝึกอบรม

บุคลากรให้มีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับนักศึกษาจากทุกภูมิหลัง

2.7 การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล Delen (2010) เน้นความสำคัญของการใช้ข้อมูลเชิงลึกในการพัฒนานโยบาย สถาบันควรมีระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคัน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงและแนวโน้มการออกกลางคัน การประเมินประสิทธิผลของมาตรการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุและปัจจัยของการออกกลางคัน

งานวิจัยจำนวนมากได้ศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านภูมิหลังของนักศึกษา Reason (2009) ได้ทบทวนวรรณกรรมอย่างกว้างขวางและพบว่าภูมิหลังของนักศึกษามีผลต่อการออกกลางคัน โดยปัจจัยสำคัญได้แก่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม นักศึกษาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยมีแนวโน้มออกกลางคันสูงกว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง นักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกในครอบครัวที่ได้เรียนในระดับอุดมศึกษามีความเสี่ยงสูงกว่า เชื้อชาติและชาติพันธุ์ ในหลายประเทศพบว่านักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยมีอัตราการออกกลางคันสูงกว่า

3.2 ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ Adelman (2006) ศึกษาข้อมูลระยะยาวของนักศึกษาในสหรัฐอเมริกาและพบว่า ความเข้มข้นของหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นตัวทำนายที่สำคัญของความสำเร็จในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาที่ต้องเรียนวิชาปรับพื้นฐานมีแนวโน้มออกกลางคันสูงกว่า

3.3 ปัจจัยด้านการบูรณาการทางวิชาการและสังคม Pascarella & Terenzini (2005) สรุปผลการวิจัยจากหลายทศวรรษและพบว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์นอกชั้นเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคงอยู่ของนักศึกษา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรช่วยเพิ่มความผูกพันกับสถาบันและลดโอกาสการออกกลางคัน

3.4 ปัจจัยด้านการเงิน Goldrick-Rob (2018) ศึกษาผลกระทบของปัญหาทางการเงินต่อการออกกลางคันและพบว่า ความไม่มั่นคงทางการเงินเป็นสาเหตุสำคัญของการออกกลางคัน โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่มาจากครอบครัวรายได้น้อย นักศึกษาที่ต้องทำงานมากกว่า 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีแนวโน้มที่จะมีผลการเรียนต่ำและออกกลางคันสูงกว่า

3.5 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน Museus (2014) ศึกษาผลกระทบของบรรยากาศทางวัฒนธรรมในสถาบันและพบว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมช่วยเพิ่มอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อย การรับรู้ถึงการสนับสนุนจากสถาบันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจที่จะศึกษาต่อจนจบ

3.6 ปัจจัยด้านจิตวิทยาและการปรับตัว Robbins, Lauver, Le, Davis, Langley & Carlstrom (2004) ทำการวิเคราะห์ห่อภิมา (Meta-Analysis) ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและพบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยาที่สำคัญได้แก่ แรงจูงใจทางวิชาการ นักศึกษาที่มีแรงจูงใจสูงมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จและคงอยู่ในระบบมากกว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความเชื่อมั่นในความสามารถทางวิชาการของตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคงอยู่ ทักษะการจัดการเวลาและการเรียนรู้ นักศึกษาที่มีทักษะเหล่านี้สูงมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่า

3.7 ปัจจัยด้านการเลือกสาขาวิชา Porter & Umbach (2006) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกสาขาวิชาและการออกกลางคัน พบว่า นักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาไม่ตรงกับ ความสนใจหรือความถนัดมีแนวโน้มออกกลางคันสูงกว่าการเปลี่ยนสาขาวิชาบ่อยครั้ง อาจเพิ่มความเสี่ยงในการออกกลางคัน โดยเฉพาะหากทำให้ระยะเวลาการศึกษายาวนานขึ้น

4. แนวทางในการจัดการปัญหาการออกกลางคัน

การจัดการปัญหาการออกกลางคันต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสถาบันการศึกษา โดยมีแนวทางที่มีประสิทธิภาพดังนี้

4.1 การพัฒนาระบบคัดกรองและติดตามนักศึกษากลุ่มเสี่ยง Kuh, Kinzie, Schuh & Whitt (2011) เสนอแนะให้สถาบันพัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ผลการเรียน การเข้าชั้นเรียน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพยากรณ์ (Predictive Analytics) เพื่อระบุ นักศึกษากลุ่มเสี่ยง การติดตามและให้ความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที

4.2 การพัฒนาโปรแกรมปรับพื้นฐานและเตรียมความพร้อม Tinto (2012) เน้นย้ำ ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมนักศึกษาใหม่ โดยเสนอแนะให้สถาบันจัด โปรแกรมปรับพื้นฐานทางวิชาการก่อนเปิดภาคการศึกษา การอบรมทักษะการเรียนรู้และการจัดการเวลา กิจกรรมสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของสถาบัน

4.3 การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน Pascarella & Terenzini (2005) ชี้ให้เห็นว่า คุณภาพการเรียนการสอนมีผลโดยตรงต่อการคงอยู่ของนักศึกษา โดยแนะนำให้ ส่งเสริม

การใช้วิธีการสอนแบบ Active Learning พัฒนาทักษะการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมและการเข้าถึงเนื้อหาการเรียน

4.4 การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและพี่เลี้ยง Crisp & Cruz (2009) พบว่าการมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและพี่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพช่วยเพิ่มอัตราการคงอยู่ของนักศึกษา โดยควรจัดอบรมอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีทักษะในการให้คำปรึกษา กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างชัดเจน จัดระบบพี่เลี้ยงนักศึกษารุ่นพี่ (Peer Mentoring)

4.5 การสนับสนุนทางการเงิน Goldrick-Rob (2018) เสนอแนะมาตรการสนับสนุนทางการเงินเพื่อลดการออกกลางคัน ได้แก่ การจัดสรรทุนการศึกษาอย่างเพียงพอและทั่วถึง การให้คำปรึกษาด้านการวางแผนทางการเงิน การจัดหางานพิเศษในมหาวิทยาลัยที่ไม่กระทบต่อการเรียน

4.6 การส่งเสริมการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรม Museus (2014) เน้นความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความหลากหลาย โดยเสนอให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม สร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับนักศึกษาจากทุกภูมิหลัง ผูกอบรมบุคลากรให้มีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

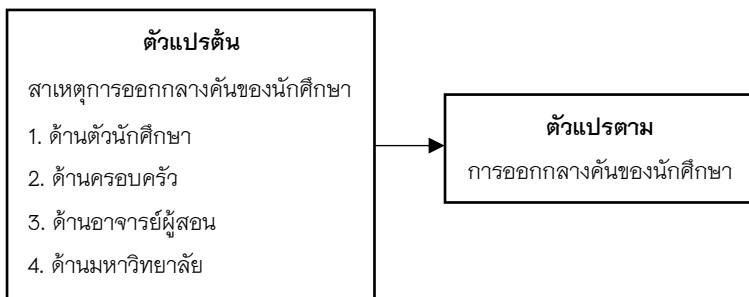
4.7 การพัฒนาบริการสนับสนุนนักศึกษา Kuh et al. (2011) เสนอให้สถาบันพัฒนาบริการสนับสนุนที่ครอบคลุมความต้องการของนักศึกษา เช่น บริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต ศูนย์ให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ (tutoring centers) บริการแนะแนวอาชีพและการฝึกงาน

4.8 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตร Astin (1984) ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรช่วยเพิ่มความผูกพันกับสถาบัน โดยควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายตอบสนองความสนใจของนักศึกษา ส่งเสริมการเข้าร่วมชมรมและองค์กรนักศึกษา สร้างโอกาสในการพัฒนาภาวะผู้นำผ่านกิจกรรมต่างๆ

4.9 การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ Strange & Banning (2015) เสนอแนะให้สถาบันคำนึงถึงผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพต่อการเรียนรู้และการคงอยู่ของนักศึกษา โดยจัดพื้นที่การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและส่งเสริมการทำงานร่วมกัน สร้างพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ปรับปรุงหอพักนักศึกษาให้เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้

4.10 การพัฒนาระบบข้อมูลและการประเมินผล Delen (2010) เน้นความสำคัญของการใช้ข้อมูลในการพัฒนานโยบาย โดยสถาบันควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงและแนวโน้มการออกกลางคัน ประเมินประสิทธิภาพของมาตรการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

กรอบแนวคิด

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) สาเหตุโดยตรง เช่น เจตคติและแรงจูงใจต่อการเรียน พฤติกรรมการเรียน เป็นต้น 2) สาเหตุโดยอ้อม ครอบครัว บุคคลแวดล้อม อาจารย์ผู้สอน สถาบันการศึกษา เป็นต้น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบครบองค์รวม 180 องค์ประกอบประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 นักศึกษารอฝึกงาน จำนวน 19 คน ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ได้เกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 1.80 ในภาคการศึกษาที่ 3/2562 และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องเป็นผู้ที่มีความสมัครใจและยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ สัดส่วน 30 : 1 ของจำนวนนักศึกษารอฝึกงาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถเป็นตัวแทนในการตอบคำถามการวิจัยได้ และข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลตามคุณสมบัติแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ซึ่งเป็น

การสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling Techniques) ที่ใช้กับประชากรมีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยทุกหน่วยข้อมูลในประชากรมีโอกาสถูกเลือกเป็นตัวอย่างได้เท่า ๆ กัน (คุชฎี โยเหลา, 2556) แสดงดังรายละเอียดตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษารอพินิจ ระดับปริญญาตรี กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ได้เกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 1.80 ในภาคการศึกษาที่ 3/2562

สำนักวิชา	นักศึกษารอพินิจ ณ ภาคการศึกษาที่ 3/2562	
	ประชากร	ตัวอย่าง (30:1)
วิทยาศาสตร์	10	1
เทคโนโลยีการเกษตร	48	2
วิศวกรรมศาสตร์	341	11
รวม	399	14

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาปกติทั่วไป จำนวน 55 คน ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ได้เกรดเฉลี่ยมากกว่า 1.80 ขึ้นไป และมีความสนิทมมนักศึกษารอพินิจและนักศึกษาออกกลางคัน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ สัดส่วน 1 : 3 ของจำนวนนักศึกษารอพินิจ โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลตามคุณสมบัติแบบแบบสโนว์บอลล์ (Snowball Selection) ซึ่งการเลือกตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling Techniques) โดยเลือกตัวอย่างในลักษณะแบบต่อเนื่อง โดยที่ตัวอย่างแรกจะเป็นผู้ให้คำแนะนำในการเลือกตัวอย่างถัดไป และมีการแนะนำต่อไปจนกระทั่งได้ขนาดตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยต้องการ (คุชฎี โยเหลา, 2556) แสดงดังรายละเอียดตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ได้เกรดเฉลี่ยมากกว่า 1.80 ขึ้นไป

สำนักวิชา	จำนวน นศ. ได้เกรดเฉลี่ยมากกว่า 1.80 ขึ้นไป ภาคการศึกษาที่ 3/2562	
	ประชากร	ตัวอย่าง (1:3)
วิทยาศาสตร์	1	3
เทคโนโลยีการเกษตร	2	6
วิศวกรรมศาสตร์	11	33
รวม	14	42

กลุ่มที่ 3 อาจารย์ผู้สอน จำนวน 24 คน ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับปริญญาตรี กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เลือกตัวแทนอาจารย์จากแต่ละสำนักวิชา โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลตามคุณสมบัติแบบเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งเป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างขึ้นจากประชากรที่ทำการศึกษา โดยใช้หลักการพิจารณาจากการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ซึ่งการคัดเลือกนี้จะทำตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย (ดุขฎิโยเฮลา, 2556) แสดงดังรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อมูลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน กลุ่มสำนักวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เกี่ยวกับนักศึกษาออกกลางคัน

สำนักวิชา	ประชากร (อาจารย์)	ตัวอย่าง
วิทยาศาสตร์	33	3
เทคโนโลยีการเกษตร	43	6
วิศวกรรมศาสตร์	167	15
รวม	303	24

วิธีดำเนินการวิจัย ดำเนินการดังนี้ 1) ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดในหนังสือยินยอม การเข้าร่วมโครงการวิจัย ให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทราบ และลงนามแสดงความสมัครใจในการเข้าร่วมวิจัย 2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งใช้เวลาประมาณ 30 – 40 นาที การดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้การบันทึกเทปในระหว่าง การสนทนา การจดบันทึก และสังเกตพฤติกรรม โดยผู้วิจัยเน้นการรักษาลับระหว่างการสนทนาให้ผู้เข้าร่วมทราบ และให้อิสระกับผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งเกี่ยวกับสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาการลาออก กลางคันของนักศึกษารอพินิจ ได้เกิดเฉลี่ยน้อยกว่า 1.80) เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questions) โดยครอบคลุมตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) สาเหตุโดยตรง เช่น เจตคติและแรงจูงใจต่อการเรียน พฤติกรรมการเรียน เป็นต้น 2) สาเหตุโดยอ้อม ครอบคลุม บุคคลแวดล้อม อาจารย์ผู้สอน สถาบันการศึกษา เป็นต้น โดยแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน หาคำร้อยละการเห็นด้วย (Agreement) ได้ร้อยละ 87 ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่มใช้แบบสัมภาษณ์เดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิธีของ Johnson & LaMontagne (1993) โดยใช้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมข้อมูล (Data Preparation) ครอบคลุมทั้งข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์และอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การทำความเข้าใจข้อมูลเบื้องต้นที่ได้เตรียมไว้ (Familiar with the Data) 3) การระบุหน่วยในการวิเคราะห์ (Identified Unit of Analysis) เพื่อใช้ในการสังเกตพรรณนา และอธิบายข้อมูล ทั้งนี้หมายถึงกรอบแนวคิดและตัวแปรที่ต้องการศึกษา 4) การจัดหมวดหมู่และประเภทของข้อมูล (Tentative Categories) 5) การตรวจสอบความถูกต้องและการกลั่นกรองการจัดหมวดหมู่ประเภทของข้อมูล (Refined Categories) 6) การตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ (Category Integrity)

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Dependability) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มร้อยละ 15 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน ทำการวิเคราะห์โดยอิสระ และนำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกัน จากนั้นหาค่าร้อยละของค่าการเห็นด้วยของผลการวิเคราะห์ที่ได้ ซึ่งต้องมีค่าการเห็นด้วยอย่างน้อยร้อยละ 80

การตรวจสอบความถูกต้อง (Credibility) ของผลการวิเคราะห์ในการศึกษครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลายรูปแบบ ได้แก่ การสนทนา การบันทึกเทป การสังเกตพฤติกรรมสีหน้าท่าทางของผู้ให้ข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาทั้ง 6 ขั้นตอน จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปสอบถามผู้ให้ข้อมูล คำนวณจากร้อยละ 10 – 15 ของประชากร ทั้งหมดเพื่อยืนยันความถูกต้องของผลการวิจัย

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา แบ่งตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษารอพินิจ นักศึกษาปกติทั่วไป อาจารย์ผู้สอน มีรายละเอียดดังนี้

- 1. นักศึกษารอพินิจ ได้เกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 1.80)

ตารางที่ 5 แสดงสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาจากสัมภาษณ์นักศึกษารอพินิจ (ได้เกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 1.80) (N=19)

หมวดหมู่ (Categories) /ประเภท (Themes)	จำนวนครั้งที่ นักศึกษารอพินิจ กล่าวถึง (f)	จำนวนของ นักศึกษารอพินิจที่ กล่าวถึง (n)
ด้านตัวนักศึกษา		36
1. ไม่ตั้งใจเรียน	14	7
2. ตั้งใจเรียนแล้วแต่ไม่ผ่าน	8	7
3. การเรียนการสอนออนไลน์ ไม่ดีพอ	7	7
4. ยังปรับตัวไม่ได้	6	6
5. วิชายากและงานเยอะ	12	6

หมวดหมู่ (Categories) /ประเภท (Themes)	จำนวนครั้งที่ นักศึกษารอพินิจ กล่าวถึง (f)	จำนวนของ นักศึกษารอพินิจที่ กล่าวถึง (n)
6. มีโรคประจำตัว ทำให้ไม่มีสมาธิใน การเรียนเท่าที่ควร	3	3
7. ทักษะไม่ดี	2	1
8. มีปัญหาส่วนตัว	2	1
9. ไม่กล้าเข้าไปปรึกษาอาจารย์ที่ ปรึกษา	3	1
ด้านครอบครัว		9
1. ครอบครัวสนับสนุนการเงินเต็มที่	4	2
2. ครอบครัวบังคับ/กดดันให้เรียน	3	2
ด้านอาจารย์ผู้สอน		
1. อาจารย์สอนไม่เข้าใจ	5	2
2. บางวิชาอาจารย์สอนไม่เข้าใจ	2	1
3. การตัดเกรดอิงกลุ่มกับสาขาอื่น ๆ ทำให้ ได้เกรดน้อย	3	1
4. อาจารย์ออกข้อสอบยากเกินไป	2	1
ด้านมหาวิทยาลัย		2
1. เนื้อหาบางวิชาไม่น่าสนใจ	1	1
2. อาจารย์ควรบันทึกวิดีโอย้อนหลังให้ นักศึกษาดูได้	1	1

จากตารางที่ 5 ผู้ให้ข้อมูลคือ นักศึกษารอพินิจ ผลการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่ส่งผลต่อการออกกลางคันมากที่สุดคือ ด้านตัวนักศึกษา โดยมีสาเหตุ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียน ($f=14, n=7$) วิชายากและงานเยอะ ($f=12, n=6$) ตั้งใจเรียนแล้วแต่ไม่ผ่าน ($f=8, n=7$) รองลงมาคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยมีสาเหตุ 3 ลำดับแรก ได้แก่ อาจารย์สอนไม่เข้าใจ ($f=5, n=2$) การตัดเกรดอิงกลุ่มกับสาขาอื่น ๆ ทำให้ได้เกรดน้อย ($f=3, n=1$) อาจารย์ออกข้อสอบยากเกินไป และบางวิชาอาจารย์สอนไม่เข้าใจ ($f=2, n=1$) ด้านครอบครัว ได้แก่

ครอบครัวสนับสนุนการเงินเต็มที่ ($f=4, n=2$) ครอบครัวบังคับ/กดดันให้เรียน ($f=3, n=2$) มีเพียง 2 คน ที่กล่าวถึงด้านมหาวิทยาลัย ($f=2, n=2$)

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล มีดังนี้ คนที่ 1 “ส่วนตัวต้องบังคับให้เรียนจึงจะตั้งใจเรียน วิชาไหนที่มีการเช็คชื่อจะตั้งใจ การเรียนออนไลน์ทำให้ไม่ตั้งใจเรียนมากขึ้น เพราะอาจารย์ให้อิสระ โดยส่วนตัวลืกรอบข้างดึงดูดตัวเองได้ง่ายจึงไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน วิชาไหนที่อาจารย์ให้ดูวิดีโอเอง จะไม่ค่อยได้ดู จึงทำให้ผลการเรียนไม่ค่อยดี ไม่มีปัญหาเรื่องเงิน เนื่องจากที่บ้านสนับสนุนเป็นอย่างดี” คนที่ 2 “เรียนในสาขาวิชาที่ไม่สนใจ เนื่องจากครอบครัวบังคับให้เรียน ช่วงแรกยังปรับตัวไม่ได้ เนื่องจากระบบ 3 ภาค สอบเร็วเกินไปส่วนตัวมีปัญหาเรื่องทัศนคติบางอย่าง ชอบเปรียบเทียบกับคนอื่น ทำให้กดดันตัวเอง เป็นคนคิดมาก คิดเกินข้อสอบทำให้ได้คะแนนไม่ดี ไม่มีโรคประจำตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน อาจารย์สอนเข้าใจดี ระบบการให้คำปรึกษาเป็นระบบที่ดีมาก แต่นักศึกษาไม่กล้าเข้าไปศึกษา ต้องมีความกระตือรือร้นมากกว่านี้”

- 1. นักศึกษาปกติทั่วไป (ได้เกรดเฉลี่ยมากกว่า 1.80)

ตารางที่ 6 แสดงสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาจากสัมภาษณ์นักศึกษากปกติทั่วไป (ได้เกรดเฉลี่ยมากกว่า 1.80 ขึ้นไป) (N=55)

หมวดหมู่ (Categories) /ประเภท (Themes)	จำนวนครั้งที่ นักศึกษากปกติ ทั่วไปกล่าวถึง (f)	จำนวนของ นักศึกษากปกติทั่วไป ที่กล่าวถึง (n)
ด้านตัวนักศึกษา		47
1.ไม่ตั้งใจเรียน/ขาดความรับผิดชอบ	20	6
2. ไม่ขยัน	11	6
3. เรียนออนไลน์ไม่เข้าใจ	10	6
4. ไม่เข้าเรียน	8	5
5. ไม่มีแรงจูงใจที่จะเรียน	6	5
6. ปรับตัวไม่ได้	5	5
7. ผลการเรียนมัธยมไม่ดี	6	4
8. ทำกิจกรรมมากเกินไป	4	2
9. ตั้งใจเรียนแต่ยังไม่ผ่าน	2	1

หมวดหมู่ (Categories) /ประเภท (Themes)	จำนวนครั้งที่ นักศึกษาปกติ ทั่วไปกล่าวถึง (f)	จำนวนของ นักศึกษาปกติทั่วไป ที่กล่าวถึง (n)
10. ปัญหาสุขภาพ	1	1
11. ไม่นัดสาขาที่เรียน	1	1
ด้านครอบครัว		14
1. ต้องทำงานส่งตัวเองเรียน	5	4
2. มีปัญหาครอบครัว	4	3
3. ช่วยพ่อแม่ทำงาน	4	2
4. ครอบครัวไม่สนับสนุนการเงินเพียงพอ	2	1
5. พ่อแม่บังคับให้เรียนสาขาที่ไม่ชอบ	1	1
ด้านอาจารย์ผู้สอน		3
1. อาจารย์กตกระต	6	3
2. อาจารย์สอนไม่เข้าใจ	4	2
3. วิชายากและงานเยอะ	1	1

จากตารางที่ 6 ผู้ให้ข้อมูลคือ นักศึกษาปกติทั่วไป ผลการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่ส่งผลต่อการออกกลางคันมากที่สุดคือ ด้านตัวนักศึกษา โดยมีสาเหตุ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียน ($f=20$, $n=11$) ไม่ขยัน ($f=11$, $n=6$) เรียนออนไลน์ไม่เข้าใจ ($f=10$, $n=6$) รองลงมาคือ ด้านครอบครัว สาเหตุ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ต้องทำงานส่งตัวเองเรียน ($f=5$, $n=4$) มีปัญหาครอบครัว ($f=4$, $n=3$) ช่วยพ่อแม่ทำงาน ($f=4$, $n=2$) ด้านอาจารย์ผู้สอน สาเหตุ 3 ลำดับแรก ได้แก่ อาจารย์กตกระต ($f=6$, $n=3$) อาจารย์สอนไม่เข้าใจ ($f=4$, $n=2$) วิชายากและงานเยอะ($f=1$, $n=1$)

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล มีดังนี้ คนที่ 1 “สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาเป็นนักศึกษา รอนิจ คิดว่าเกิดจากตัวผู้เรียนเอง ที่ไม่ขยัน ไม่รับผิดชอบ ไม่กระตือรือร้น ไม่แสวงหาความรู้เพิ่มเติม ประกอบกับพื้นฐานตอนสมัยเรียนมัธยมไม่ค่อยดี ทำให้ผลการเรียนจึงไม่ค่อยดี บางคนกล่าวว่าเนื้อหาที่เรียนสมัยมัธยมกับมหาวิทยาลัยแตกต่างกันมาก มหาวิทยาลัยเรียนเจาะลึกมากกว่าเยอะ ยังปรับตัวไม่ได้ และคิดว่าอีกสาเหตุคือการเรียนแบบออนไลน์ นักศึกษาหลายคนท้อมาก เรียนไม่เข้าใจ ไม่มีแรงจูงใจที่จะเรียนแล้ว ซึ่งถ้าได้เรียนในห้องผลการเรียน

อาจจะดีกว่านี้” คนที่ 2 “คงเป็นสาเหตุที่ไม่ค่อยเข้าเรียน เวลาสอบก็มักจะบ่นว่าอาจารย์ออกข้อสอบไม่ตรงตามที่สอน ทำไม่ได้บ้าง พอเกรดออกบางคนติด F ก็ว่าอาจารย์ผู้สอนอีกว่าอาจารย์กดดันเกินไป เกิดความท้อแท้ในการเรียน บางคนก็ติดเกมส์ ติดแฟน ไม่มาเรียน บางคนเขาก็มีปัญหาเรื่องการเงินที่บ้าน ต้องทำงานส่งตัวเองเรียน แม้ว่าจะมีเงินกู้ กยศ. แต่บอกว่าจ่ายไม่พอ ซึ่งส่งผลต่อผลการเรียนโดยตรงต่อเค้าเลย”

2.อาจารย์ผู้สอน

ตารางที่ 7 แสดงสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาจากสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน (N=24)

หมวดหมู่ (Categories) /ประเภท (Themes)	จำนวนครั้งที่ อาจารย์กล่าวถึง (f)	จำนวนของอาจารย์ที่ กล่าวถึง (n)
ด้านตัวนักศึกษา		72
1. ไม่รับผิดชอบ	23	16
2. ความรู้พื้นฐานไม่ดี	15	11
3. ปัญหาส่วนตัว	11	8
4. ไม่ตั้งใจเรียน	21	7
5. โรคประจำตัว	6	6
7. ทำกิจกรรมมากเกินไป	7	6
8. ขาดเรียนบ่อย	10	5
9. เข้าเรียนสาย	8	5
10. การปรับตัวไม่ทัน	6	4
11. ไม่ชอบในสาขาที่เรียน	3	3
12. เกิดภาวะความเครียด	1	1
ด้านครอบครัว		6
1. การสนับสนุนของครอบครัว	4	4
2. ช่วยพ่อแม่ทำงาน	2	2
ด้านมหาวิทยาลัย		28
1. ให้คำปรึกษาใกล้ชิด/ระบบติดตามนักศึกษา	8	6
2. ระบบการรับนักศึกษาที่มีคุณภาพ	10	5

หมวดหมู่ (Categories) /ประเภท (Themes)	จำนวนครั้งที่ อาจารย์กล่าวถึง (f)	จำนวนของอาจารย์ที่ กล่าวถึง (n)
3. นักศึกษาทำงานพิเศษ	6	4
4. ระบบการเรียน 3 ภาค	5	4
5. ระบบการช่วยเหลือ	4	2
6. ลดขนาดห้องเรียน	3	2
7. ห้องเรียนไม่เพียงพอ	2	1
8. สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ที่ไม่เอื้อ	2	1
9. บุคลากรน้อยดูไม่ทั่วถึง	2	1
10. ความยากของสาขาที่เรียน	2	1
11. ช่วยเหลือนักศึกษาตามกลุ่มสาเหตุ	2	1
ด้านอาจารย์ผู้สอน		4
1.ความสัมพันธ์กับอาจารย์	6	3
2. อาจารย์ดูแลไม่ทั่วถึง	3	1
3. สอนเสริม	2	1
4. ใช้เวลาเข้าเรียน	2	2
5. ปรับวิธีการสอนของอาจารย์	3	1

จากตารางที่ 7 ผู้ให้ข้อมูลคือ อาจารย์ผู้สอน ผลการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า สาเหตุที่ส่งผลต่อการออกกลางคันมากที่สุดคือ ด้านตัวนักศึกษา โดยมีสาเหตุ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ไม่รับผิดชอบ ($f=23, n=16$) ความรู้พื้นฐานไม่ดี ($f=15, n=11$) ปัญหาส่วนตัว ($f=11, n=8$) รองลงมาคือ ด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่ ให้คำปรึกษาใกล้ชิด/ระบบติดตามนักศึกษา ($f=8, n=6$) ระบบการรับนักศึกษาที่มีคุณภาพ ($f=10, n=5$) นักศึกษาทำงานพิเศษ ($f=6, n=4$) ด้านอาจารย์ผู้สอน สาเหตุ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ($f=6, n=3$) ใช้เวลาเข้าเรียน ($f=2, n=2$) อาจารย์ดูแลไม่ทั่วถึงและปรับวิธีการสอนของอาจารย์ ($f=3, n=1$) ด้านครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนของครอบครัว ($f=4, n=2$) และช่วยพ่อแม่ทำงาน ($f=4, n=2$)

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล มีดังนี้ คนที่ 1 “สาขาวิศวกรรมศาสตร์มีนักศึกษากลุ่มเสี่ยงออกกลางคันจำนวนน้อยมาก สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากนักศึกษาเองที่ขี้เกียจ ไม่ใส่ใจ การเรียนตั้งแต่แรก บางคนไม่ชอบสาขาที่เรียนหรือไม่ถนัด บางคนมีปัญหาส่วนตัว เช่น มีแฟน ทะเลาะกับพ่อแม่ ต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าจนต้องดรอปรียน ฯลฯ ทางสาขา เปิดรายวิชาทุกเทอมจึงไม่มีปัญหาเรื่องการลงทะเบียนเรียนและการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาบางคนไม่ชอบอาจารย์จึงไม่ชอบเรียน นักศึกษามักจะมีปัญหากับการตกวิชา ศึกษาทั่วไปหลายรอบ แนวทางการแก้ปัญหา คือ การติดตามนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ระบบที่ปรึกษายังไม่เข้มแข็งเพียงพอ สาขา จึงต้องเช็คสถิตินักศึกษากลุ่มเสี่ยงอยู่เสมอ มีระบบ ติดตามนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้การปรับหลักสูตรต้องคำนึงนักศึกษาที่ตกค้าง หามาตรการ จัดการกับนักศึกษา Re-entry ที่ทำให้นักศึกษาไม่ตั้งใจเรียน” คนที่ 2 “การใช้ชีวิตของนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาต้องมีการปรับตัว ซึ่งแตกต่างจากมัธยมมาก และด้วยระบบ การเรียน 3 เทอม ทำให้ปรับตัวยากมากกว่าเดิมทั้งคนเก่งและคนไม่เก่ง นักศึกษาปัจจุบันมี ความเป็นผู้ใหญ่ น้อยลงกว่าสมัยก่อนมาก ความสามารถในการตัดสินใจลดลง อาจจะเป็นเรื่อง ของ gen บางคนมีความรัก และมีแฟน ขาดความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเกิดจากการดูแลของ ผู้ปกครอง มหาวิทยาลัยควรมีการแก้ระเบียบเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีแท้จริง อาจารย์ต้องเป็น กลัวยามิตรกับนักศึกษา การปรับหลักสูตรเป็นแบบ modular ให้มากขึ้น หากเรียงลำดับ ความสำคัญในการแก้ปัญหา ต้องเริ่มจากมหาวิทยาลัย อาจารย์ หลักสูตร นักศึกษา ระบบ การดูแลนักศึกษา การปรับหลักสูตรให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ ระบบของมหาวิทยาลัยถูก สร้างมาเพื่อ KPI ไม่ใช่เพื่อนักศึกษา การเรียนออนไลน์จำเป็นต้องมี มหาวิทยาลัยควรเน้น practical เพราะทฤษฎีสามารถเรียนที่ไหนก็ได้ ระบบรุ่นพี่ การห้ามรับน้องหรือลดกิจกรรม รับน้อง ต้องเป็นคำสั่งจากมหาวิทยาลัย ปรับวิธีการสอนของอาจารย์ นักศึกษาที่ไม่เก่งมัก ชอบกิจกรรม หอพักต้องให้นักศึกษาปี 4 5 6 7 8 ออกจากหอพัก การแก้ปัญหานักศึกษา แก้ง่ายที่สุด”

ผลการวิเคราะห์สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในภาพรวม

จากตารางที่ 5, 6 และ 7 ผลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม เมื่อนำมาพิจารณา จำนวนครั้งที่กลุ่มตัวอย่างกล่าวถึง (f) และจำนวนที่กลุ่มตัวอย่างกล่าวถึง (n) แสดงให้เห็นว่า มีผลลัพธ์ที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ สาเหตุทางด้านตัวนักศึกษาเป็นสาเหตุที่มีการเห็น ร่วมกันมากที่สุดต่อการเป็นกลุ่มเสี่ยงนักศึกษาออกกลางคัน คิดเป็นมากกว่าร้อยละ 60 จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม โดยเฉพาะประเด็นเรื่อง การไม่ตั้งใจเรียน ความ

รับผิดชอบในการเรียน ฯลฯ ส่วนสาเหตุทางด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัว อาจารย์ผู้สอน หรือมหาวิทยาลัย เป็นสาเหตุที่มีการเห็นร่วมกันไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับสาเหตุด้านตัวนักศึกษา

นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม มีการกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างนักศึกษากล่าวถึง แต่อาจารย์ผู้สอนไม่กล่าวถึง โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ 1) อาจารย์สอนไม่เข้าใจ บางวิชาอาจารย์สอนไม่เข้าใจ การตัดเกรดอิงกลุ่มกับสาขาอื่น ๆ ทำให้ได้เกรดน้อย อาจารย์ออกข้อสอบยากเกินไป อาจารย์กตกรต วิชายากและงานเยอะ อาจารย์ควรบันทึกวิดีโอย้อนหลังให้นักศึกษาดูได้

2. ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนกล่าวถึง แต่นักศึกษาไม่กล่าวถึง โดยเฉพาะประเด็นด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่ ให้คำปรึกษาใกล้ชิด/ระบบติดตามนักศึกษา ระบบการรับนักศึกษาที่มีคุณภาพ ระบบการเรียน 3 ภาค ระบบการช่วยเหลือ ลดขนาดห้องเรียน ห้องเรียนไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ไม่เอื้อ บุคลากรน้อยดูไม่ทั่วถึง ความยากของสาขาที่เรียน ช่วยเหลือนักศึกษาตามกลุ่มสาเหตุ

ผลการวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหาการลาออกกลางคัน

กลุ่มนักศึกษาที่มีพื้นฐานทางการเรียนไม่ดีหรือไม่พร้อมด้านการเรียนควรดำเนินการ ดังนี้ 1) แนะนำวิธีการเรียนในมหาวิทยาลัย นักศึกษาควรได้รับการแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ การปรับตัว และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย รวมถึงการตั้งเป้าหมายในการเรียนและการใช้ชีวิต ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจวิธีเรียนและปรับตัวได้เร็ว หากนักศึกษาไม่เข้าใจวิธีเรียนก็อาจทำให้ขาดความรับผิดชอบในการเรียน 2) สร้างความตระหนักในวิชาที่เรียน มหาวิทยาลัยควรทำให้นักศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของวิชาที่เรียน และวิธีที่เนื้อหาวิชาเหล่านั้นจะส่งผลกระทบต่อชีวิตในอนาคต ทำให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้นักศึกษามีจุดมุ่งหมายในการเรียนอย่างชัดเจน 3) การเรียนการสอนที่สร้างแรงบันดาลใจให้มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงการเรียนการสอนให้เน้นเนื้อหาที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษา 4) การติวหรือคลินิกวิชาการ มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการติวหรือการทำคลินิกวิชาการ ซึ่งอาจช่วยลดจำนวนการออกกลางคันของนักศึกษาได้

สำหรับกลุ่มนักศึกษาที่มีศักยภาพแต่ยังไม่ค้นพบตัวเอง ควรดำเนินการดังนี้ 1) ปรับหลักสูตรเป็นรูปแบบ Modular มหาวิทยาลัยควรแบ่งกลุ่มวิชาของหลักสูตรเป็นโมดูล เพื่อให้ นักศึกษาเลือกเรียนตามความสนใจ โดยเน้นวิชาที่สร้างแรงบันดาลใจตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 เพื่อให้ นักศึกษาค้นหาตัวเอง เมื่อนักศึกษารู้เป้าหมายชีวิตจะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) สร้างทางเลือกในการเรียน ควรจัดโปรแกรม Modular ที่ให้นักศึกษามีโอกาสเปลี่ยนสาขาวิชา หากค้นพบว่าไม่ชอบสาขาที่เลือก ข้อดีของโปรแกรมนี้คือ นักศึกษาสามารถเลือกเรียนวิชาที่ สนใจก่อน และไม่ต้องรีไทร์หากเปลี่ยนใจเรื่องสาขาวิชา 3) สนับสนุนระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ควรขยายระบบคลังหน่วยกิตให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา เพื่อให้ นักศึกษาที่เรียนแล้ว ไม่ชอบสาขาวิชาสามารถสะสมหน่วยกิตไว้ใช้ในสาขาอื่น ๆ ได้ 4) ปรับปรุงหลักสูตร การเรียน การสอน และการประเมินผล มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงให้หลักสูตรเหมาะสมกับเด็กรุ่นใหม่ โดยมีการผสมผสานโมดูลต่าง ๆ ที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ที่ไร้พรมแดนและ Lifelong Learning 5) ปรับรายวิชาพื้นฐานให้เหมาะสม ควรปรับเนื้อหาวิชาพื้นฐานให้เหมาะสมกับนักศึกษาในแต่ละ ชั้นปี เช่น นักศึกษาปีที่ 1 ควรเรียนรู้การปรับตัวและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ส่วนปีที่ 3-4 ควรเน้นการเตรียมตัวเข้าสู่โลกของการทำงาน สำหรับวิชาที่ไม่จำเป็นต่อวิชาชีพ ควรปรับเป็น Non Grading เพื่อลดความเครียดของนักศึกษา นอกจากนี้ วิชาพื้นฐานต่าง ๆ เช่น เคมี ชีววิทยา และฟิสิกส์ ควรปรับให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพ และแยกเป็นโมดูลย่อยเพื่อให้สาขาวิชาเลือก ได้ตามความต้องการ

อภิปรายและสรุปผล

ผลการศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกลุ่มสำนัก วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า สาเหตุหลักที่ทำให้ให้นักศึกษาออกกลางคัน มาจาก สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับตัวนักศึกษาเอง โดยเฉพาะเรื่อง การขาดความตั้งใจในการเรียนและ ความรับผิดชอบในการศึกษา ซึ่งคิดเป็นมากกว่าร้อยละ 60 ของกลุ่มผู้สัมภาษณ์ โดยสาเหตุ อื่น ๆ เช่น สาเหตุด้านครอบครัว การสอนของอาจารย์ และการจัดการของมหาวิทยาลัย แม้ว่า จะมีผลกระทบต่อ การออกกลางคัน แต่ยังไม่ถือว่าสำคัญเท่ากับสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับ ตัวนักศึกษาเอง

สาเหตุหลักที่ทำให้ นักศึกษาออกกลางคันคือ การขาดแรงจูงใจในการเรียน การปรับตัว ไม่ทัน และปัญหาสุขภาพ ตามแนวคิดของ Carter (1959) และสอดคล้องกับ Rokeach (1970) และ Cruze (1974) ที่ระบุว่า เจตคติเป็นผลจากการผสมผสานของความเชื่อและความรู้สึก ซึ่งจะ

เป็นตัวกำหนดแนวโน้มในการตอบสนองต่อการเรียนในแง่บวกหรือแง่ลบ นักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีมักมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่า สาเหตุด้านตัวนักศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญมากต่อการออกกลางคัน

สาเหตุรองที่มีบทบาทคือปัญหาด้านครอบครัว เช่น การถูกบังคับให้เรียนในสาขาที่ไม่ชอบ และปัญหาด้านการเงิน อีกทั้งครอบครัวยังมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา การดูแลเอาใจใส่และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ของครอบครัวช่วยเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จและลดอัตราการออกกลางคันได้

คุณภาพการสอนเป็นอีกสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา และมีอิทธิพลอย่างมากต่อนักศึกษากลุ่มเสี่ยง โดยการมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเป็นสาเหตุสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษารู้สึกเชื่อถือและมั่นใจในการเรียน อีกทั้งการสอนที่มีคุณภาพยังส่งผลโดยตรงต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Carroll (1989) และ Bloom (1976) ระบุว่า คุณภาพของการสอน คือกลไกหลักที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ยังเป็นสาเหตุที่ช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในชั้นเรียน นักศึกษาที่รู้สึกสบายใจและมีความสุขในการเรียนจะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาได้ ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Linderman, Merenda & Gold (1978) พบว่า ครูที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเข้าใจผู้เรียน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการสอนให้เกิดผลดีมากยิ่งขึ้น เพราะการสอนเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งความเข้าใจและความเป็นกันเองระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกเชื่อมั่นและสนใจในการเรียนมากขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อการลดอัตราการออกกลางคัน

ขณะที่สาเหตุด้านการเรียนการสอนและการจัดการภายในมหาวิทยาลัย เช่น ขนาดห้องเรียนที่ใหญ่เกินไปและการสอนที่ไม่น่าสนใจ ก็มีผลเพิ่มอัตราการออกกลางคันของนักศึกษาได้ ซึ่งการศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงระบบติดตามและช่วยเหลือนักศึกษาที่ประสบปัญหา โดยควรมุ่งเน้นที่การพัฒนากระบวนการสนับสนุนทางวิชาการ การปรับปรุงวิธีการสอนให้มีความน่าสนใจ และการจัดกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจในการเรียน รวมถึงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่สามารถช่วยลดอัตราการออกกลางคันได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาและครอบครัว

นักศึกษาต้องจัดการเวลาให้มีประสิทธิภาพ โดยควรจัดการเวลาทั้งในการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถเรียนรู้และทำกิจกรรมไปพร้อม ๆ กันได้อย่างสมดุล การจัดตารางเวลาให้มีเวลาสำหรับการทบทวนบทเรียนและการพักผ่อนอย่างเพียงพอจะช่วยลดความกดดันในการเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ รวมทั้งนักศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจในตนเอง พยายามค้นหาจุดมุ่งหมายในการเรียน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการศึกษา ความมุ่งมั่นและความเชื่อมั่นในตนเองจะช่วยให้นักศึกษาผ่านพ้นความท้าทายต่าง ๆ ได้นอกจากนี้ การขอความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น หากนักศึกษาพบปัญหาในการเรียน ควรเข้าหาอาจารย์ที่ปรึกษาหรือเพื่อนร่วมชั้นเพื่อขอความช่วยเหลือ ไม่ควรเก็บปัญหาไว้คนเดียว การขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจะช่วยให้นักศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับครอบครัวของนักศึกษา ควรส่งเสริมการสนับสนุนด้านการเรียน ครอบครัวควรให้การสนับสนุนทั้งในด้านจิตใจและด้านการเงินแก่บุตรหลาน การให้กำลังใจและความเข้าใจจากครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักศึกษามีกำลังใจในการเรียนต่อ และควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเส้นทางการศึกษาเอง เลือกสาขาวิชาที่ตนเองสนใจ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ การบังคับให้เรียนในสาขาที่ไม่สนใจอาจทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการศึกษาและนำไปสู่การออกกลางคัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอนและมหาวิทยาลัย

สำหรับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีควรมีเริ่มต้นด้วยการจัดเรื่องการออกกลางคันของนักศึกษาเป็นวาระสำคัญของมหาวิทยาลัยฯ โดยการกำหนดเป้าหมายอัตราการออกกลางคันขั้นต่ำให้ลดลงภายในระยะเวลาที่กำหนด และควรมีการหารือร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ สำหรับข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยควรดำเนินการ ดังนี้

1. จากงานวิจัยนี้เห็นควรให้มหาวิทยาลัยควรจำแนกสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาให้ชัดเจน เช่น เกรดเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ จากการย้ายสาขาวิชา จากการลาออก หรือจากสาเหตุอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อการแก้ปัญหาเรื่องการออกกลางคันของนักศึกษาได้ตรงประเด็น

2. มหาวิทยาลัยฯ ควรนำผลสำรวจดังกล่าว มาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง ในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

3. มหาวิทยาลัยฯ ควรมีการจัดเตรียมความพร้อมในด้านการสอนเสริม การติว เป็นต้น โดยอาจใช้ประโยชน์ของการมีหอพักในการดำเนินการเรื่องดังกล่าว รวมถึงการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนและเด็กนักเรียนตั้งแต่ในระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดการเตรียมพร้อมก่อนที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

4. มหาวิทยาลัยฯ ควรพิจารณาการคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยฯ ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาคุณสมบัติที่สำคัญและหลากหลาย เพื่อเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการศึกษาและลดอัตราการออกกลางคัน

5. มหาวิทยาลัยฯ ควรให้ความรู้อาจารย์เกี่ยวกับเรื่องการวัดผล การออกข้อสอบให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งการทดสอบก่อนสอบกลางภาคและปลายภาคในกรณีชั้นเรียนที่มีขนาดไม่ใหญ่มากเกินไป เพื่อให้สามารถแยกแยะได้อย่างชัดเจนว่าในเรื่องใดนักศึกษาทำได้ดีและในเรื่องใดที่นักศึกษาทำได้ไม่ดีของแต่ละรายวิชา แล้วทำการเสริมในเรื่องที่นักศึกษายังทำไม่ได้ โดยวิเคราะห์เป็นรายบุคคล นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยควรพิจารณาเรื่องเครื่องมือที่จะช่วยอาจารย์เกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องนี้

6. มหาวิทยาลัยฯ ควรปรับปรุงระบบที่ปรึกษาและพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาอย่างจริงจัง เช่น การรับฟัง การให้ความใส่ใจ การเฝ้าระวังสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น เนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพจิตและโรคซึมเศร้าเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการออกกลางคันได้

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาให้นักศึกษาออกกลางคันโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อจำแนกสาเหตุของการออกกลางคันอย่างชัดเจน เช่น การออกกลางคันจากเกรดเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ การเปลี่ยนสาขาวิชา การลาออกด้วยเหตุผลส่วนตัว หรือจากปัจจัยอื่น ๆ พร้อมทั้งหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคัน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงนโยบายได้อย่างตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาที่ออกกลางคันกับตัวแปรที่น่าสนใจอื่น ๆ เช่น รายวิชาที่มีความเชื่อมโยงกับการออกกลางคัน วิธีการรับเข้าศึกษาที่อาจเกี่ยวข้องกับปัญหาการออกกลางคัน รวมถึงระบบการดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษากับการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ได้มุมมองที่ครอบคลุมและละเอียดมากขึ้น

3. ควรขยายขอบเขตของประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มที่หลากหลายขึ้น เช่น ผู้ปกครองของนักศึกษาที่ออกกลางคัน โรงเรียนที่นักศึกษาเคยศึกษา

ในระดับมัธยมปลาย เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้เปรียบเทียบความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การเก็บข้อมูลควรใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกและการออกแบบสอบถามเฉพาะกลุ่มสำหรับนักศึกษาที่ออกกลางคัน โดยจัดกลุ่มตามสาขาวิชาที่มีปัญหาแตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มความถูกต้องในการวิเคราะห์และปรับปรุงวิธีการแก้ไขปัญหในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุนวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- คุชกรีย์ โยเหลา. (2556). **การสุ่มตัวอย่างหรือการเลือกตัวอย่าง (SAMPLING)**. จาก http://www.phd.ru.ac.th/newszian/files/20130919_135906การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.pdf.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2560). **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ว่าด้วย การศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2561**. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2561). **รายงานประจำปี 2561 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2527). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่ใช้ และไม่ใช้ชุดการสอน สำหรับวิชาพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์** (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Adelman, C. (2006). **The toolbox revisited Paths to degree completion from high school through college**. U.S.: Department of Education.
- Astin, A. W. (1984). Student involvement A developmental theory for higher education. **Journal of College Student Personnel**, 25(4), 297–308.
- Bean, J. P., & Metzner, B. S. (1985). A conceptual model of nontraditional undergraduate student attrition. **Review of Educational Research**, 55(4), 485–540.
- Bloom, B.S. (1976). **Human Characteristic and School Learning**. New York: McGraw–Hill.

- Cabrera, A. F., Nora, A., & Castaneda, M. B. (1992). The role of finances in the persistence process A structural model. **Research in Higher Education**, **33**(5), 571–593.
- Cabrera, N. L., Miner, D. D., & Milem, J. F. (2013). Can a summer bridge program impact first-year persistence and performance? A case study of the New Start Summer Program. **Research in Higher Education**, **54**(5), 481–498.
- Carroll, J.B. (1989). The Carroll Model A 25–year Retrospective and Prospective View. **Educational Researcher**, **18**(1), 26–31.
- Carter V. Good, (1959). **Attitude**. Retrived Oterber 25, 2009, from <http://www.novabizz.Ace/Attitude.html>.
- Carter V. Good. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw–Hill Book.
- Crisp, G., & Cruz, I. (2009). Mentoring college students A critical review of the literature between 1990 and 2007. **Research in Higher Education**, **50**(6), 525–545.
- Cruze, Wendel W. (1974). **Education Psychology**. New York: Ronal Press.
- Delen, D. (2010). A comparative analysis of machine learning techniques for student retention management. **Decision Support Systems**, **49**(4), 498–506.
- Goldrick–Rab, S. (2018). Paying the price College costs, financial aid, and the betrayal of the American dream. **The Review of Higher Education**, **42**(1), E–7–E–10. DOI <https://doi.org/10.1353/rhe.2018.0041>.
- Johnson, L.J., & LaMontagne, M.J. (1993). Research methods using content analysis to examine the verbal or written communication of stakeholders within early intervention, **Journal of Early Intervention**, **17**(1) 73–79.
- Kuh, G. D., Cruce, T. M., Shoup, R., Kinzie, J., & Gonyea, R. M. (2008). Unmasking the effects of student engagement on first-year college grades and persistence. **The Journal of Higher Education**, **79**(5), 540–563.
- Kuh, G. D., Kinzie, J., Schuh, J. H., & Whitt, E. J. (2011). **Student success in college: Creating conditions that matter**. San Francisco, CA: Jossey–Bass.
- Linderman, R.H., Merenda, P.F., & Gold, R.Z. (1978). **Introduction to Bivariate and Multivariate Analysis**. London Scott, Foresman.

- Museus, S. D. (2014). **The culturally engaging campus environments (CECE) model A new theory of success among racially diverse college student populations.** Springer Nature: In Higher education Handbook of theory and research, 189–227.
- Pascarella, T. and Terenzin, P. (2005). **How college affects students A third decade of research** (2nd ed.) San Francisco: Jossey–Bass.
- Porter, S. R., and Umbach, P. D. (2006). College major choice an analysis of person–environment fit. **Research in Higher Education**, 47(4), 429–449.
- Reason, R. D. (2009). An examination of persistence research through the lens of a comprehensive conceptual framework. **Journal of College Student Development**, 50(6), 659–682.
- Robbins, S. B., Lauver, K., Le, H., Davis, D., Langley, R., & Carlstrom, A. (2004). Do psychosocial and study skill factors predict college outcomes? A meta-analysis. **Psychological Bulletin**, 130(2), 261–288.
- Rokeach, M. (1970). **Belief, Attitude and Value A Theory of Organization and Change.** San Francisco: Josey–Ban.
- Strange, C. C., and Banning, J. H. (2015). **Designing for learning: Creating campus environments for student success.** Jossey–Bass a Wiley Brand.
- Tinto, V. (1975). Dropout from higher education A theoretical synthesis of recent research. **Review of Educational Research**, 45(1), 89–125.
- Tinto, V. (1993). **Leaving college: Rethinking the causes and cures of student attrition** (2nd ed.). Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Tinto, V. (2012). **Completing college Rethinking institutional action.** Chicago: University of Chicago Press.